

Alázat, munka, kommunikáció

Fotók: Bach Máté

Pataky Kata

Ő az első lovas Magyarországon, aki Monty Roberts-instruktorrá vált. Azaz használja a tapasztalatait, elvégezte a szükséges tanfolyamokat, és úgy érezte, magára talált a Roberts-módszerben, mely a lovakkal való erőszakmentes kommunikációt hirdeti az úgynevezett Equus-nyelven keresztül. Az elmúlt négy évben ő is számtalan lónak és lovasnak segített konkrét problémák megoldásában, vagy csupán az összehangolódásban. Rendszeresen tart továbbképzéseket, saját lovas vállalkozását működteti. És közben családanya. Monty Robertsról, a lovakról és az életéről kérdeztük.

Négy éve vagy instrktor. Még mindig lelkes vagy?

Igen, megdöbbentő, hogy milyen sokan jönnek a képzésekre. Egyszerre nyolc emberrel tudok rendszeren foglalkozni, de mindig többen jelentkeznek.

Nem unod, hogy minden alkalommal meg kell mutatnod a tankönyv szerinti példákat?

Nem egészen így van ez. Minden ló más. Bár hasonlóan reagálnak a folyamatra, mégis van olyan, amelyikkel öt perc alatt érem el ugyanazt, míg a másikkal négy óra alatt. Attól is függ, hogy minden passzol-e, hogy érzi magát a ló, milyen az idő. Például az európai és az amerikai lovak különbözősége miatt több apró változtatást is eszközöltem.

Másmilyen az európai és az amerikai ló?

Monty a módszerét eredetileg amerikai vadlovakkal, musztángokkal dolgozta ki. A lovak, így a vadlovak különösen, menekülő állatok, akik egyáltalán nem akarnak az emberekkel dolgozni. Az európai, háziasított ló pedig rá van cuppanva az emberre, nem egészen ugyanaz a menekülési reakciója, mint a

vadlovaké – mi elől is kellene menekülnie? Nem lehet ugyanolyan domináns módon megközelíteni őket, sőt nem is szabad. Úgyhogy nagyon át kell gondolni, hogyan kérdezek meg egy lótól olyasmit, ami régebben a túléléshez kellett neki, ma meg már csak passzióból használja. Ha minden lóhoz úgy közelítenék, mint Monty a vadlovakhoz, az nem működne. A módszer erőszakmentes, és a dominancia is egyféle erőszak. Úgyhogy ezen a hozzáálláson finomítottam.

Ez tehát magából a lóból eredő különbözőség. De visszatérve az eredeti kérdésre: neked mint instruktornak van lehetőségéd változtatni, ha valamit máshogy látsz?

Nézd, Monty módszere egy franchise. Azaz vannak olyanok, akik elkezdik a tanulást nálam, aztán maguk is instruktorrá akarnának válni, szóval ugyanazt kell tanulniuk világszerte. Tehát nem használhatok egy másik kötőféket, mert a későbbiekben ezzel kell boldogulniuk. Ráadásul ez egy érzékeny terület, ami Amerikában fel is van osztva elég határozottan. A különböző módszerek különböző eszközöket használnak, egyszerűen nincs is lehetőség arra, hogy az ember lecseréljen ezt meg azt.

És ez nem zavaró neked?

Nem, mert hiszek a módszerben, megtaláltam magam benne, működik. Ugyanakkor vannak saját gondolataim is. Elmondok egy kézzelfogható példát. Amit most, a beszélgetésünk alatt pattogtatok a kezemben, ez egy tojás...

A Kinder tojásban lévő játék műanyag borítása...

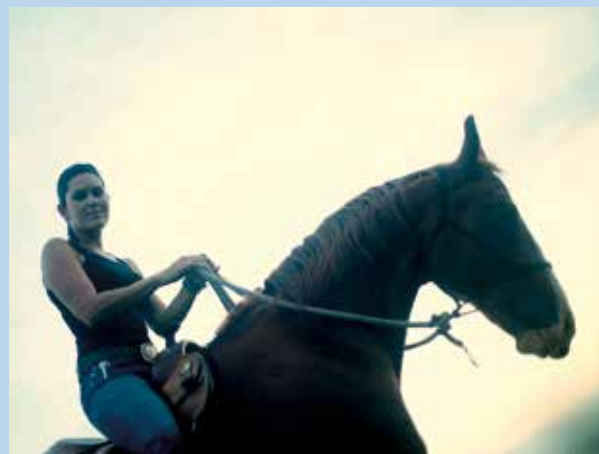
Ezt a kis játékot beépítettem a kurzusaimba. Az eredeti ötlet nem tőlem származik, de én is megtaláltam a helyét. Azt vettem észre, hogy bizonyos emberektől ingerült leszek. Nem azért, amit csinálnak, vagy ahogy viselkednek, hanem azért, ahogy a lóval bánnak. Sokszor jóval durvábban bántak velük, ahogy azt én tenném. Én kiképeztem a finom mozgásokra jól reagáló lovakat, és akkor egyszer csak valaki sokkal durvább mozdulatokkal próbál kommunikálni velük. Nem azért, mert rossz ember, hanem mert kevésbé finom. Úgyhogy fogtam magam, belevezettem a műanyag tojásokba a kötőféket, így elértem, hogy ha durva mozdulatot tesznek, a tojás szétpattan, ezzel figyelmeztetve a lovast, most picit erőszakosabb volt, mint kellett volna.

Tehát mégis változtathatsz a programon.

Ennyit igen. Egyébként maga Monty is azt tanítja, érdeklődjünk más módszerek iránt is, hiszen ha mindent megvizsgálunk, abból jöhet ki valami komplex tudás.

Vagy egy saját elmélet, nem?

Az sem kizárt. Van arra példa, hogy valaki 40-50 évesen leült,

Pataky Kata

Édesapja bábművész, édesanyja a Vígszínház közönszervezője volt. Kata sokáig versenyszerűen úszott. Négyszeres magyar bajnok mellúszásban. 1997-ben hagyta abba a profi sportot. Az első magyar, aki hivatalos Monty Roberts-instruktorrá vált, sokszor írják róla, ő a „magyar Suttogó”.

és összefoglalta, mit tanult eddig a lovokról. Bizonyos területeken hasonló, más területeken meg teljesen eltérő következtetésekre jutott, lett egy saját elmélete. Sok izgalmas részlettel. Minden módszer annak fekszik a legjobban, aki kitalálta.

Mit tennél, ha elbizonytalanodnál abban, amit Montytól tanultál?

Erről sokat beszélgettünk a férjemmel, szerinte ha előfordulna ilyen, ne akarjam eldobni, amit megtanultam, hanem kérdezzem meg Montyt. Mert lehet, hogy én nem tudok még eleget, és rá fogok döbbedni, hogy igaza van, de az is lehet, hogy ő mondja azt nekem, nahát, Kata, eddig erre még nem is gondoltam.

Tényleg? Monty Roberts ilyen ember?

Elég jól ismerem, és azt gondolom, ez jellemző rá. Főleg olyanokkal szemben, akiket szeret.

Szóval téged szeret?

Szerintem megkedvelt, jobban figyelt a szavamra mindig. Ráadásul, képzeld, akkor született, amikor az apukám, 1935. május 14-én.

Apafigura.

Abszolút. Az én apukám már nem él, egyébként Kossuth-díjas bábművész volt, nagyon büszke vagyok rá. És pont miatta tud-

Monty Roberts

Az 1935-ös születésű amerikai lovas szakember szinte egész életét lovak között töltötte. Nevéhez fűződik az a világszerte oktatótt „Suttogó” módszer, amely a ló és ember közötti erőszakmentes kommunikációra épül. Előadásokat tart, könyveket ír, saját lovas show-műsoraival járja a világot.

- Magyarul több könyve is megjelent, a legfrissebb a *Shy Boy – Egy vad musztáng megszelídítése* című könyvének új kiadása, amely regényes formában, a romantikus próza eszközeivel, gyönyörű illusztrációkkal beszél el egy ló és egy ember kapcsolatát. Egy vadló megszelídítését, majd visszaengedését a szabad természetbe.

256 oldal, 3999 Ft

Bia-Horse Kft

448 oldal, 3499 Ft
Bia-Horse Kft

312 oldal, 3499 Ft
Bia-Horse Kft

tam jól kezelni, hogy Monty sem köt kompromisszumot. Ő is maximalista volt mindig, Monty is az. Mondjuk, ha előadása van, és az előkészítők nem végeznek maximális munkát, akkor gond nélkül közli velük, hogy ameddig ki nem javítják a hibákat, nem indul el a show. Ha megpróbálnák átverni, észrevenné. És tényleg nem megy ki a színpadra, ha nem elégedett a körülményekkel.

Te is vagy ennyire maximalista?

Hát, ebben még fejlődni kell, de alakul. Én türelmes vagyok...

Ezt alá tudom támasztani.

De volt olyan, hogy kihoztak a sodromból. Volt egy ló, amelyiknek a tulajdonosa azt kérte, hogy addig ne ülünk rá, amíg be nem fejezte a képzést. Volt, aki erősködött, hogy ő bizony meglovagolja, és kipróbálja, mit tud. Eleinte finoman, aztán egyre erélyesebben kellett elutasítanom. Nem szeretek konfrontálódni, de muszáj volt. Megtettem. A ló érdekében. Meg persze a saját munkám sikere érdekében.

Magyarországon vannak rajtad kívül ketten már, akik instruktorok. Figyeled őket?

Természetesen. Létre is hoztunk hárman egy magyarországi szervezetet. Az viszont biztos, hogy aki instruktor lesz, annak ugyanúgy meg kell dolgoznia az elismerésért. Talán akad, aki azt hiszi, erre a hullámra felülhet, és majd jól megél belőle. De az én tapasztalatom az, hogy kőkemény munka, ha az ember fel akarja építeni a saját lovas vállalkozását. Alázat, munka, kommunikáció... mindez egyben.

Monty figyel, hogy a nála végzettek mit kezdenek a módszerével?

Persze. Van olyan például, aki lelkészként végzi a tanfolyamot, nálam kezdte megismerni a módszert, de már az elején világos volt, hogy kevésbé a lovak, mint inkább az emberekkel való

kapcsolattartásban akarja felhasználni a tudását, például a lelki gyakorlatokban. Ez egy teljesen másik vonal, de a lényeg az, hogy ő megtalálja magát benne. Évente egyszer egyébként összegyűlnek a világ instruktorai, és olyankor sokat beszélgetünk.

Azért Nyugat-Európában könnyebb, nem? Gondolom, nagyobb a fizetőképes kereslet.

Nem tévedsz nagyon. Egyáltalán nem volt könnyű például olyan tanfolyamárakat kialakítani, amely az ittenieknek sem túl drága, és az ottaniaknak sem túl olcsó. Más világ.

Hároméves lesz a kislányod, Zelma. Hogyan alakítod a családot a munka mellett?

Ez nagyon nehéz. Én azt hiszem, eléggé elismert vagyok a saját szakterületemen, de még így is kapok eleget. Hogy például nem lehet egy lóval időre dolgozni. Hát persze, értem a problémát, de közben nekem Zelmáért kell mennem a családi napközibe, meghatározott időpontban. Nem abban a fázisban vagyok, hogy kiüljek a nevadai sivatagba három évre. Igyekszem megtalálni az egyensúlyt, most átmenetileg valószínűleg úgy döntök, hogy kevesebb lóval fogok foglalkozni.

És könyvet nem írsz? Monty Roberts rendszeresen ír egyes lovakkal való kapcsolatáról is.

Nehezen írok, de ha valaha könyvet írnék, biztos, hogy a nagyközönségnek szólna, lovas történeteken keresztül mesélnék arról, ami engem most a legjobban izgat, hogy hol van az a határ, amit ha átlépünk, automatikusan végrehajtó lovakat kapunk, illetve, hogy – a másik oldalról közelítve – meddig idomíthatjuk a lovat, meddig kérhetünk tőle úgy, hogy ne rutinból tartson velünk. Szóval hol az az egyensúly, ahol a ló még gondolkodó lény, de közben együttműködő is. Szerintem most ez a legizgalmasabb kérdés.

VEISZER ALINDA